
	УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ		
	Основне студије – први циклус		
	Студијски програм:	ГЕОГРАФИЈА Наставни смјер	

Назив предмета	ГЕОМОРФОЛОГИЈА			
Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Фонд часова	Број ЕЦТС бодова
ОГН23Г	обавезни	III и IV	3+2, 3+2	5+5 (10)
Наставници	Др Радислав Тошић, редовни професор			

Условљеност другим предметима:	Облик условљености
Геологија за географе	Положен испит

Циљеви изучавања предмета:
<p>Циљ овог модула је усвајање знања о постанку, развоју и савременој динамици рељефа Земљине површине. Знања из ове области дају одговоре на питања о постанку тектонског рељефа Земљине површине и његових облика, те одговоре на питања о егзогеним процесима и облицима који су настали њиховим дјеловањем. У оквиру овог модула развијају се и компетенције о генези и морфолошкој еволуцији појединих морфолошких и географских цјелина Земљине површине. Посебна пажња се посвећује геоморфолошкој анализи у циљу вредновања карактеристика и законитости дјеловања рецентних геоморфолошких процеса и њима обликованих рељефних форма.</p>

Исходи учења (стечена зања):
<p>Кроз овај модул студенти ће се упознати са специфичним геоморфолошким појавама, рецентним облицима рељефа. У оквиру овог модула развијају се и компетенције о генези и морфолошкој еволуцији појединих морфолошких и географских цјелина Земљине површине.</p>

Садржај предмета:
<ol style="list-style-type: none"> 1. Увод у геоморфологију - дефиниција, предмет и задаци геоморфологије, подјела геоморфологије, методе и научни правци у геоморфологији, историјски развој и однос према другим научним дисциплинама, савремени аспекти развоја геоморфологије. 2. Тектонска геоморфологија - постанак и грађа Земље, ендегене силе, тектонски процеси и облици, геотектонске хипотезе. 3. Епирогени покрети и облици. Орогени покрети и облици - вертикални или радијални покрети, хоризонтални или тангенцијални покрети. 4. Вулкански процеси и облици: појава и процес, вулканске ерупције и облици, поствулканске појаве, географски размјештај вулкана. Сеизмички процеси и облици: појава и процес, трусни облици, географски размјештај трусова и њихов значај за рељеф. 5. Ерозивна геоморфологија: Егзогене силе. Ерозивни агенси. Ерозивни фактори. Подјела ерозивне геоморфологије. 6. Процес и облици распадања стијена - појава и процес, физичко распадање стијена, хемијски процеси распадања стијена, облици настали распадањем стијена, процес распадања стијена и човјек. 7. Процес и облици клижења - појава и процес, фактори процеса клизања, статика и динамика клизишта, облици урвинског процеса, генетска класификација урвина, урвински процес и човјек.

8. Плувијална ерозија - појава и процес, облици плувијалне ерозије, фактори процеса плувијалне ерозије.
9. Површинска и линијска водна ерозија - појава и процес, интензитет водне ерозије.
10. Облици површинске и линијске водне ерозије, фактори - модификатори процеса површинске и линијске водне ерозије.
11. Фитогена ерозија - појава и процес, интензитет фитогене ерозије, облици фитогене ерозије.
12. Процес и облици флувијалне ерозије и акумулације - појава и процес, процес ријечне ерозије, уздужни ријечни профили.
13. Облици ријечне ерозије - ријечно корито, ријечна долина, ријечне терасе, басен ријечног слива.
14. Акумулативни и фосилни облици флувијалне ерозије и акумулације.
15. Бујице - појава и процес, подјела бујица, мјере и технике заштите.
16. Процес и облици абразије - појава и процес, агенс абразионог процеса, ерозивни и акумулативни абразиони облици, облици хоризонталне разуђености, фосилни и рецентни абразиони облици.
17. Процес и облици крашке ерозије и акумулације - појава и агенс, процес карашке ерозије, интензитет крашке ерозије, подземна вода у красу.
18. Облици крашке ерозије - површински крашки облици подземни крашки облици, страни облици у красу.
19. Хидрографске појаве у красу, типови краса фосилни крашки облици.
20. Процес и облици криогене ерозије и акумулације - појава и процес, облици криогене ерозије.
21. Процес и облици глацијалне ерозије - појава и агенс, процес глацијалне ерозије - лавине и ледници, ерозивни облици глацијалне ерозије, акумулативни облици глацијалне ерозије.
22. Преглед ранијих глацијација, узроци глацијација, преквартарна ледена доба, квартарно ледено доба, квартарно ледено доба на балканском полуострву.
23. Процес и облици еолске ерозије и акумулације - појава и агенс, процес еолске ерозије, ерозивни облици еолске ерозије, акумулативни облици еолске ерозије.
24. Еолски рељеф - пјешчаре и лесне заравни, еолски рељеф на простору бивше Југославије, фактори - модификатори процеса еолске ерозије.
25. Регионална геоморфологија - рељеф Земље, рељеф континената, макро облици рељефа континената, рељеф океанских басена - генеза океанских басена, рељеф дна океанских басена.
26. Рељеф дна басена Атлантског океана, рељеф дна басена Индијског океана, рељеф дна басена Тихог океана, рељеф дна басена Сјеверног леденог океана. Подјела рељефа по ерозивним агенсима, стање ерозије на земљи.
27. Рељеф простора БиХ - подјела рељефа по висини, подјела рељефа по нагибу, подјела рељефа по главним геотектонским и геоморфолошким цјелинама, подјела рељефа по главним ерозивним агенсима.
28. Примијењена геоморфологија - појам примијењене геоморфологије, геоморфолошка анализа, методи геоморфолошке анализе, методи квантитативне геоморфолошке анализе.
29. Геоморфолошко картирање - концепција геоморфолошке карте, садржај геоморфолошке карте, методика геоморфолошког картирања, примјена геоморфолошке карте.
30. Геоеколошко вредновање рељефа: принципи и методе анализе и оцјене рељефа, метода релативног вредновања рељефа.

Методе наставе и савладавање градива:

Облици наставе су предавања, вјежбе, самостални радови под менторством наставника и сарадника, редовне консултације и е-консултације, дискусије о конкретним случајевима из непосредног окружења. Предност наставним методама даје јасно структурирана настава, са

наглашеним заједничким радом и комуникацијом.

Литература:

Раденко Лазаревић, Радислав Тошић: Геоморфологија, Природно - математички факултет Бања Лука, Бања Лука 2013.

Драгутин Петровић, Предраг Манојловић: Геоморфологија, Универзитет у Београду, Географски факултет, Београд, 2003.

Мирослав Марковић, Радмила Павловић, Томас Чупковић: Геоморфологија, Рударско - геолошки факултет Београд, 2003.

R. J. Allison: Applied Geomorphology – Theory and Practice, JohnWiley & Sons Ltd, Chichester, 2002.

Frank Ahnert : Introduction to geomorphology, Arnold London, London 1996.

R. J. Small : The study of landforms - a textbook of geomorphology, Cambridge University Press, 2001.

John P. Wilson, John C. Gallant: Terrain analysis – principles and applications, John Wiley @ Sons, New York, 2000.

Радислав Тошић: Ерозија у сливу ријеке Украине, Географско друштво Републике Српске, Бања Лука, 2006.

Радислав Тошић: Слив акумулације Дренова (Ерозиони процеси и засипање акумулације, Географско друштво Републике Српске, Посебна издања књига 27, Бања Лука, 2012.

Radislav Tošić, Slavoljub Dragičević, Stanimir Kostadinov, Nada Dragović: Assessment of soil erosion potential by the USLE method: Case study: Republic of Srpska-BiH, Fresenius Environmental Bulletin, Volume 20 - No. 8-2011. Radislav Tosic, Dragana Todorovic, Slavoljub Dragicevic, Istvan Bikit, Sofija Forkapic, Branislav Blagojevic: Radioactivity and Measurements of Sediment Deposition Rate of the Drenova Reservoir (B&H), Nuclear Technology& Radiation Protection, (2012), vol. 27 br. 1.

Slavoljub Dragičević, Ivan Novković, Ivana Carević, Nenad Živković, Radislav Tošić: Geohazard assesment in the Estern Serbia, Forum geografic, X, 2011 (1).

Облици провјере знања и оцјењивања:

Провјера знања обавља се писмено и усмено. Семинарски рад полаже се усмено. Завршни испит полаже се писмено и усмено, уз претходно положене тестове током семестра и положен семинарски рад.

Тест I	20	Завршни испит	60
Тест II	20	Укупно	100

Посебна назнака за предмет:

Нема

Име и презиме наставника који је припремио податке: Др Радислав Тошић, редовни професор